

Jan Dlask

Univerzita Karlova v Praze (Karlsuniversitetet i Prag, Tjeckien)

jan.dlask@ff.cuni.cz (alternativt j.dlask@volny.cz)

Den tjeckiska översättningen av Christer Kihlmans *Dyre prins* i det totalitära Tjeckoslovakien år 1979: mottagande och censur

Romanen *Dyre prins*, skriven år 1975 av den finlandssvenske författaren Christer Kihlman, utgörs av Donald Blaadh, den fyrtioåttåriga uppkomlingens memoarer. Blaadh är född och uppvuxen i mellankrigsperioden i en fattig finländsk helsingforsfamilj som bor i en bakgårdskåk, och efter att ha kämpat i fortsättningskriget återvänder han till Helsingfors, reflekterar över klassamhällets missförhållanden och blir kommunist. Men samtidigt jobbar han på sin rike brors, amerikaemigrantens firma, och hans opportunistiska lynne upptäcks ännu mer när Donald med hjälp av sina kontakter i kommunistpartiet lyckas lura sina två bröder på en jordbrukslägenhet som han efteråt säljer och köper en andel i ett bolag istället. I detta skede finner Blaadh att kommunismen inte längre lönar sig, lämnar partiet och sin idealistiska kommunistiska hustru, gifter om sig med en annan kvinna med mer så att säga "solid" bakgrund. Hans företag börjar expandera, och så småningom kämpar Donald sig med inte så ärliga medel till de högsta kretsarna i samhället, blir en oerhört rik VD och minister, hinner gifta om sig ännu flera gånger och avlar sex barn. I romanens slut, någon gång på 1970-talet, finner han däremot att ingen av hans avkomlingar vill ha hans rike: hans dotter dog som narkoman, den ene av hans söner begick helt oväntat självmord av ideologiska skäl för att han som en ung man med kommunistisk övertygelse inte längre orkade leva i det borgerliga samhället, och den andre sonen, en ung konstnär, tycks ha samma politiska åsikter som hans bror. Texten avslutas med hans revolutionära ord: "*Märker ni inte hur vi sitter passiva och låter oss förberedas för ett våld som är meningslöst och en fattigdom som är onödig ... jag vill förhindra det, jag tänker förhindra det ... med alla medel [...] vi börjar i morgon, tidigt i morgon.*"¹⁾

Romanen vari Kihlman presenterar sin klart marxistiska samhällssyn

i 1960- och 70-talets västereuropeiska anda har alltså en väsentlig politisk och samhällsengagerad dimension: Donald sviker sin politiska övertygelse när den inte längre lönar sig, och får den tillbaka genom sina barn som en bumerang. Kapitalismkritiken utgör en betydlig del av det tematiska, speciellt Kihlmans analys av lönsamhetsprincipen i passagen när huvudpersonen går på en stockholmsk sexklubb och för djupa samtal med dem som är anställda där. Även klassfrågan är mycket fokuserad i texten, med avseende på Donalds ursprung och ökade sociala status samt hans förhållande till hans oäkta överklassläktingar von Bladh.

Boken blev slags årets succé i Finland och översattes snart till många språk, bland annat också till tjeckiska.²⁾ Den här tjeckiska översättningen blev även uppmärksammas i den officiella pressen i landet. Med tanke på den hårda kommunistiska regimen som på 1970-talet efter händelserna från året 1968 härskade i dåvarande Tjeckoslovakien kan det vara relevant att reflektera hur den officiella kritiken reagerade på texten vars klart marxistiska utgångspunkter liknade de enda tillåtna i staten.

Romanens tjeckiska mottagande och efterordet till boken

Drahý principi recenserades i landets två stora tjeckiskspråkiga tidningar och en kulturtidskrift. Alla fäste sin uppmärksamhet vid Kihlmans berättarkonst som betraktades som unik inom den hela nordiska samtidslitteraturen. Ivo Železný, redaktören på samma förlag där romanen kommit ut, anmälde boken i lördagskulturbilagan till det tjeckoslovakiska kommunistpartiets officiella språkrör, Tjeckoslovariens tjeckiskspråkiga huvudtidning *Rudé právo*. Han uppskattade speciellt textens kultiverade romanform och satiriska drag. Samtidigt var enligt Železný Kihlmans verk ett bevis på att romanformen inte var död såsom – underförstått på 1960-talets slut och 1970-talets början – hävdats av vissa kritiker och författare.³⁾

I en annan recension med den symptomatiska rubriken *Hamlet från Norden*, utgiven i den litterära tidskriften *Nové knihy*, bedömer samma anmälare romanen som ett av 1970-talets tio mest framstående litterära verk. Kritikern beskriver kort Donalds livsbana och karriär och fäster sin uppmärksamhet vid det formella. Železný hävdar att trots att Donald som memoarskribent under skrivningsprocessen utnyttjar sin gamla beprövade princip och sitt credo ”med rättframhet kommer man inte långt” så visar sig texten vara starkare än han: gradvis och oväntat tappar han kontrollen över den. Fast Bladh försöker dölja sanningen så avspeglar texten i alla fall hans motsägelsefulla liv. Det beundransvärda enligt anmälaren är vilken spänning författaren förmår uppkalla och hålla i den hela tankemässigt så rika romanen.⁴⁾

Skribenten under signaturen *vv* i det katolska partiets tidning *Lidová demokracie* ägnar uppmärksamheten åt den moraliska aspekten i boken med att se sanningen i ögonen: sanningen om vad som förändrat livet för en mänska som alltid uppnått vad hon ville ha, och av många betraktats som cyniker, uppkomling, förrädare och opportunist.⁵⁾

Härav följer att den tjeckiska kritiken, i motsats till de flesta finlandssvenska, finska och rikssvenska recensenter av romanen⁶⁾, ser romanens förtjänst i det formella eller etiska. Den politiska och samhällseliga dimensionen intresserar nästan inte alls: *Železný* skriver bara vagt om att Kihlman som vanligt skärper konstnärens kritiska syn på unkna helsingforsiska finlandssvenska finare kretsar⁷⁾, *vv* noterar visserligen att det är det borgerliga samhällsskiktet Kihlman skriver om – men det är författarens sanning om dess moral och karaktär som står i anmälares fokus.⁸⁾

Boken publicerades med ett långt efterord på sexton sidor, skriven av Lieko Zachovalová⁹⁾, en finska boende i Prag och ett välkänt namn i Finland år 1968 då hon som TV-reporter djärvt informerade finländska tittare om Warszawa-paktens intåg i Tjeckoslovakien. I efterordet till Kihlmans bok som hon skrev elva år efteråt ter hon sig som en helt annan person: deklarerar att aristokraten Mannerheim som aldrig lärt sig ordentlig finska var Hitler-vänlig, att vinterkriget orsakats av det internationella storkapitalet och att Lotta Svärd var en fascistisk organisation. Finlands ekonomiska framgångar efter det andra världskriget var enligt Zachovalovás mening högst beroende av Sovjetunionens välvilja, och kapitalismen, inflationen och arbetslösheten i 1970-talets Finland har en förmildrad form tack vare samarbetet med landets granne i öster.

Zachovalová förklarar således den historiska bakgrunden i vilken bokens handling utspelar sig och det på det då enda tillåtna kommunistiskt propagandistiska sättet, men hon säger – kanske med ett undantag – ingenting om den politiska dimensionen i själva texten. Tvärtom uppmanar hon läsaren att inte ta Kihlmans roman som ett dokument: ”*Jen rámeč [románu] je skutečný, ve všem ostatním autor popustil uzdu své ohromující fabulační fantazii.*”¹⁰⁾; det vill säga ”Bara romanens ram är verklig, i allt annat har författaren bara gett sin överväldigande och fantastiska fabuleringsfantasi lösa tyglar.” Inte ens Lieko Zachovalová såg alltså något politiskt budskap i texten.

Romanens censur

Aspekten hur politiken i romanen intresserade den tjeckoslovakiska censuren kan jämföras med den ryska översättningen av boken som utkom samma år som den tjeckiska, 1979, i den sovjetiska tidskriften

Inostrannaja literatura. Granskningen av romanens ryska version utfördes av den finländske experten på rysk litteratur Ben Hellman.¹¹⁾

Hellman konstaterar att den ryska översättningen av *Dyre prins* drabbats hårt av en politisk censur där det som gått utöver den sovjetiska historieskrivningen rensats ut. Det fick till exempel inte stå att Helsingfors 1939 utsattes för sovjetiskt bombardemang, i meningen med "*tiotusentals evakuerade från Karelen och Porkala*", det vill säga de områden som Finland fick lämna åt Sovjetunionen efter det andra världskriget, ströks ordet "*tiotusentals*". Om Kihlman i den svenska originaltexten skriver "*Visste man till exempel vad Stalin och Roosevelt i hemlighet hade kommit överens om i Jalta beträffande maktsfärernas gränser i ett nytt frestida Europa?*" får den ryska översättningen bara lyda "*Visste man hur maktsfärerna uppdelats i ett nytt frestida Europa?*", alltså utan Jalta, Stalin och hemlighet. Även scenen med ett gäng som sitter och super och drömmer om proletariets diktatur och att få se den antibolsjevikiske generalen Mannerheim och hans gangsterliga hängda i närmaste lyktstolpe tog censorn bort vilket tolkas av Ben Hellman som proletariets diktatur som enligt censurens mening inte riktigt skulle tilltala den sovjetiske läsaren.¹²⁾

Av granskningen av romanens tjeckiska version framgår däremot att den har inte drabbats av någon politisk censur alls¹³⁾.

På ryskt håll blev det problem så snart romanen berörde något ryskt överhuvudtaget. Det gick inte att skriva om kosackernas brutala behandling av finländska fångar i 1808–1809 års krig, den ryske kompositören Stravinskij fick inte kallas "*visionär*" och underhandlingarna med Leningrads Filharmoniker som förs av Donalds sjätte fru, konsertpianisten, kunde inte vara "*motvilliga*". Alla de här för ryssar känsliga saker fick stå i den tjeckiska översättningen, till och med var det inte något problem med att omnämna den tjeckiske kompositören Antonín Dvořák som "*komisk*".¹⁴⁾

För den ryska censuren var sedlighetsfrågorna viktiga och den ryska versionen av *Dyre prins* måste utkomma i fikonlövsversion. Det finns flera passager som strukits: Donald Bładhs besök på sexklubben i Stockholm, stripteaseuppvisningen, den säregna Sibeliustolkningen, där Sibelius görs till en slags "*orgasmernas mästare*", antydande att en lärare i skolan där Donalds son går skulle vara homosexuell, eller att Donalds andra son använder en kondomförpackning som bokmärke i Marxismen-leninismens grunddrag. Könsorgan fick inte benämnas och "*att ligga med varandra*" omskrevs till "*att falla i varandras armar*". Självfallet var också att runda ord och närgående skildring av sexuella akter, även om det oförblommerade är utmärkande för Kihlman och i hög grad bestämmer hans författarprofil, retuscherades.

Den tjeckiska läsaren fick däremot ta del av alla de här passagera som helheter, men här kan man äntligen se en parallell därför att det skedde några sedlighetsretuscheringar även i den tjeckiska versionen av boken. Om den sovjetiska censuren tagit bort hela passager så har dock den tjeckiska censorn endast tagit bort enstaka ord. På vissa ställen får man även fråga sig om de är översättarens lösningar eller ingripanden av censurans rödpenna, speciellt beträffande de ovannämnda runda orden som används frekvent av Kihlman. De ord som betecknar könsorgan i svenskan har en oerhört stark laddning i tjeckiskan – det vill säga att förmildra dem i översättning genom att ersätta dem med så kallade ”anala”, vanligare i det tjeckiska talspråket, kan sträva efter att få en version trognare originaltextens karaktär:

Originalversionen (cf Kihlman 1975 f.)	Den tjeckiska översättningen (cf Kihlman 1979 f.)
”kyss <u>fittan</u> ” (s 68)	„ <u>polib mi prdel</u> “ (s 76); dvs ”kyss <u>röven</u> ”

Däremot ersätts ”skitrik” med någonting ännu mildare:

Originalversionen (cf Kihlman 1975 f.)	Den tjeckiska översättningen (cf Kihlman 1979 f.)
” – Det här är Doni, <u>skitrik</u> direktör från Finland, ...” (s 103)	„ <u>Tohle je Doni, děsně bohatej ředitel z Finska</u> ,” (s 114); dvs ”Det här är Doni, <u>hemskt rik direktör från Finland, ...</u> ”

Men på vissa ställen är det inte så klart att förskjutningen var själva översättarens lösning. Förmildringen av originaltexten här går över en viss gräns och bryter således mot textens ursprungliga karaktär, till exempel:

Originalversionen (cf Kihlman 1975 f.)	Den tjeckiska översättningen (cf Kihlman 1979 f.)
”I fyra äktenskap har jag varit [...] notoriskt beredd och lycklig att tillfredsställa respektive hustrus alla tänkbara sexuella önsningar. Jag har varit konnässör på <u>fittor</u> . Det finns inga <u>fittor</u> som skulle vara helt identiska. Ingen <u>fitta</u> är lik en annan ...” (s 60)	”Ve čtyřech manželstvích jsem byl [...] notoricky šťastný a připravený uspokojit všechna myslitelná sexuální přání každé z mých žen. V <u>tom oboru</u> jsem byl znalec. Neexistují ani dvě <u>pohlaví</u> , která by si byla podobná. <u>Pohlaví jsou přesně tak různorodá ...</u> ” (s 67 - 68); dvs. ”... Jag har varit konnässör på <u>detta område</u> . Det finns inga <u>könsorgan</u> som skulle vara helt identiska. Inget <u>könsorgan</u> är lik en annan ...”
”- Han fick åtta barn sen med samma fru. – Och alla <u>framknullade</u> i samma ställning, usch så trist.” (s 109)	”... měl potom osm dětí s jednou a tou samou manželkou.’ ‘A všechny je <u>upletl</u> v jedný poloze? Fuj, to ale musela být otrava.’” (s 122); dvs. ”Och alla <u>framflätade</u> i samma ställning, usch så trist.”

”Värst av allt var ändå att jag inte hade haft en kvinna på mycket länge och att <u>min kuk</u> började göra våldsamt uppror.” (s 24)	”Nejhorší ze všeho ale bylo, že jsem už šíleně dlouho neměl ženskou a <u>žlázy</u> se začaly mocně bouřit.” (s 26) dvs. ”... och att <u>mina körtlar</u> började göra våldsamt uppror.”
”...vi har ätit tillsammans och sovit tillsammans och <u>knullat</u> och ...” (s 110)	”... jedli jsme spolu, splai jsme spolu a <u>milovali</u> se a ...” (s 123); dvs ”...vi har ätit tillsammans och sovit tillsammans och <u>älskat</u> och ...”
”... hon lät dig <u>knulla sej i stjärten</u> när du var bakfull ...” (s 111)	”... ti dovolila, aby <u>sis ji vzal</u> , i když jsi byl namol ...” (s 123); dvs ”... hon lät dig <u>ta henne</u> när du var bakfull ...”

I några andra fall är det å andra sidan helt klart att censorns penna ingripit. Det här kan lämpligen demonstreras med hjälp av ett avsnitt som bland annat strax efter *Dyre prins* kommit ut hösten 1975 på det finlandssvenska förlaget Söderströms togs upp av den unga feministen Annlis Söderholm i den största finlandssvenska tidningen *Hufvudstadsbladet*. Söderholm var upprörd över romanens kvinnoskildringar och ville att man skulle sluta godta kvinnoföraktet som en naturlig ingrediens i den mansdominerade litteraturen ¹⁵⁾.

Avsnittet handlar om den tjugoårige Donald Blaadh som precis kommit hem till Helsingfors från kriget, är svältfödd på kvinnor och går genast ut för att som han säger ”*få sig en fitta*” ¹⁶⁾; i den tjeckiska översättningen ”*seženu si holku*”, det vill säga ”*få sig en tjej*” ¹⁷⁾. Han får tag på ett par flickor i den centrala parken i Helsingfors, först röker de tillsammans, och efteråt:

Originalversionen (cf Kihlman 1975 f.)	Den tjeckiska översättningen (cf Kihlman 1979 f.)
”När vi rökt färdigt kör jag iväg med den fulare av dem och <u>knullar</u> den andra mot ett träd. Hon är litet motvillig till en början och jag blir tvungen att ta strupgrepp på henne med ena handen medan jag med den andra sliter sönder trosorna och <u>tvingar in ett par fingrar mellan hennes lår</u> . Knappt har jag <u>fått in den</u> innan det redan går för mig. Sedan är hon i varje fall helt med på noterna och vi går över till godsbangården och fortsätter i en tom godsvagn. Efter <u>åtta utlösningar</u> är jag färdig...” (s 28)	„Když jsme dokouřili, zahnal jsem tu ošklivější a druhou jsem <u>opřel</u> o strom. Ze začátku se trochu bránila, a tak jsem ji musel jednou rukou chytil pod krkem a druhou jsem jí rozerval kalhotky [0]. Ale než jsem se vůbec <u>na něco zmohl</u> , přišlo to na mě. Pak už byla se vším svolná, a tak jsme odešli na nákladové nádraží a pokračovali v prázdném vagónu. Po <u>osmé</u> jsem toho měl dost ...“ (s 29 – 30); dvs ”När vi rökt färdigt kör jag iväg med den fulare av dem och <u>lutar</u> den andra mot ett träd. Hon är litet motvillig till en början och jag blir tvungen att ta strupgrepp på henne med ena handen medan jag med den andra sliter sönder trosorna [fattas]. Knappt har jag <u>varit i stånd att göra något</u> innan det redan går för mig. Sedan är hon i varje fall helt med på noterna och vi går över till godsbangården och fortsätter i en tom [gods]vagn. Efter <u>åtta utlösningar/klockan åtta</u> [tvetydigt] är jag färdig...”

Här är det klart att det är fråga om ett samlag även på tjeckiska men när man jämför Kihlmans ursprungliga version och den tjeckiska översättningen ser man klart att man på tjeckiska får en dimmigare bild av det. Som ett särfall ska uppmärksammas den sista meningen på tjeckiska (se ovan) som översatts så att dess betydelse vore tvetydig.

En närmare kommentar förtjänar även passagen med Donalds besök på en sexklubb i Stockholm som inte alls fick stå i den ryska översättningen; på tjeckiska fick den vara med med vissa små ibland nästan inte iakttagbara retuscheringar.

Särskilt känsligt för censuren var en prostituerads framträdande i vilket hon uppnår en slags orgasm. ”*To, co předvedla, bylo v podstatě masturbací číslo.*”¹⁸⁾ det vill säga ”*Vad hon utförde var i själva verket ett masturbationsnummer.*”¹⁹⁾; får 1970-talets tjeckiska läsare veta, men inte närmare detaljer, och i samband härmed tar censuren bort ett helt stycke ²⁰⁾.

Även i andra satser i samma passage retuscherade man några enstaka ord och ersatte dem med mer lakoniska formuleringar så att läsaren inte precis skulle veta vad pornografiska filmer eller fotografier innehåller, cf.:

Originalversionen (cf Kihlman 1975 f.)	Den tjeckiska översättningen (cf Kihlman 1979 f.)
”Femton minuter amerikansk samlagsfilm med närbilder av själva proceduren från konstiga vinklar. <u>Närbilder av ejakulerande kukar beslutsamt urmjölkade av små kvinnohänder, närbilder av röda ollon mellan röda kvinnoläppar och sperma drypande i mungiporna, närbilder av röda elastiska fittor outröttligt beslickade av röda tungor eller palperade av håriga manshänder med sorgkantade naglar. Lesbiska akter och ”pedagogiska akter”, nakna människokroppar huller om buller i alla tänkbara ställningar men alltid könsorganen i fokus.” (s 96)</u>	”Čtvrthodinový americký pornofilm s detaily celé procedury z podivných úhlů. Všechny možné akty, lesbické akty a „pedagogické“ akty, nahá lidská těla bez ladu a skladu ve všech myslitelných pozicích a vždy s pohlavími v záběru.“ (s 107); dvs hela den understrukna meningen ersatt med det lakoniska ” <u>Alla möjliga akter.</u> ”
”På väggen ovanför sängen fanns en med tejp fasthäftad <u>fotografisk förstoring av en ejakulerande kuk och drypande sperma över en vidöppen fitta, för tveksamma kunder att hämta lite mer kraft och inspiration av.</u> ” (s 102)	”Na stěně nad postelí byla lepicí páskou přilepená <u>pornografická</u> zvětšenina jako inspirace a posila váhajícím zákazníkům.” (s 113); dvs ”På väggen ovanför sängen fanns en med tejp fasthäftad <u>pornografisk</u> förstoring [<u>fattas</u>], för tveksamma kunder...”

Tre slutsatser

1. Det kan konstateras att den tjeckiska kritiken kanoniserade Kihlman enligt ganska annorlunda kriterier än den finländska och rikssvenska, kanske för att inte avskräcka potentiella läsare med för mycket politik och därtill en ytterst misstänkt sådan som man hade tillräckligt av i vardagslivet. Textens öppna karaktär, bjudande på många tolkningar, betraktades inte som passande för att bedriva politisk propaganda med risk att få med inte helt ”korrekta” åsikter i sammanhanget; en annan möjlig förklaring kan vara att tio år före murens fall gav man redan upp tanken på att styra folkets politiska medvetande med hjälp av litteratur.
2. Resultaten avseende censur ger bevis på den selektiva, högst personliga och inte så politiska principen som den tjeckoslovakiska kommunistiska regimen i motsats till den ryska tillämpade i sitt slutskede: man blev inte publicerad som straff på grund av att man någon gång visat sig illojal och inte på grund av något felaktigt i själva texten.
3. Lite sedlighet vars utgångspunkter i viss mån var lika 70-talets nordiska feminism behövde man även i 1970-talets Tjeckoslovakien.

Noter

- ¹⁾ Christer Kihlman, *Dyre prins*. Söderström & C:o förlags ab, Borgå 1975 (s 256).
- ²⁾ Christer Kihlman, *Drahý princi*. Översatt av Dagmar Černohorská, Nakladatelství Svoboda, Prag 1979.
- ³⁾ Ivo Železný, ”Christer Kihlman: Drahý princi”, i *Haló sobota – Rudé právo* 27.10.1979, s 7; Lenka Fárová, ”Suomen kirjallisuuden vastaanotto Tšekissä”, i Lenka Fárová och Auli Kulkki-Nieminen (red.), ”Švejk tekee toisin”. Suomalais-tšekkiläiset kirjallisuussuhteet. Tampereen yliopiston taideaineiden laitos, Tampere 1996, s 34.
- ⁴⁾ Ivo Železný, ”Hamlet ze severu”, i *Nové knihy* nr 34, 22.8.1979, s 1.
- ⁵⁾ vv, ”Dva pozoruhodné romány”, i *Lidová demokracie* 29.12.1979, s 5.
- ⁶⁾ Cf. t ex Pirkko Alhoniemi, *Isät – pojat – perinnöt*. Bertel Kihlmanin ja Christer Kihlmanin kirjallisesta tuotannosta. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsingfors 1989, s 296–311; Jan Dlask, *Debata Tikkanen – Kihlman. Preludium. Díla – přijetí – polemika*. Disertační práce. Doktorsavhandling, 2010, ej tryckt, s 108–146.
- ⁷⁾ Železný 1979 f.
- ⁸⁾ vv 1979 f.
- ⁹⁾ Lieko Zachovalová, ”Donald Blaadh a Finsko”, i Kihlman 1979.
- ¹⁰⁾ Zachovalová 1979, s 297–298 f.

¹¹⁾ Ben Hellman, "Sedlighetsiver och politisk censur", i Hufvudstadsbladet 16.9.1979

¹²⁾ Hellman 1979 f.

¹³⁾ Kanske med ett undantag som bekräftar regeln: Kihlman låter den dödströtte Donald som precis återkommit hem från fronten somna i sin uniform medan i den tjeckiska versionen somnar han bara. Jämfört med andra motiv som finns i boken är det här visserligen en bagatell så det kan lätt ifrågasättas att det här var något censuringripande alls; men en intressant parallell är att på 60-talet fick inte Václav Havel, den tjeckiske dramatikern och senare landets president, få första pris för sin pjäs i en konstnärlig armétävling just för att han lät sin gestalt, en soldat sittande på vakt, somna i sin uniform (fast orsaken var kanske mer Havels högborgerliga ursprung och det textuella bara en förevändning).

¹⁴⁾ Kihlman 1979, s 173 f.

¹⁵⁾ Annlis Söderholm, "Donald Bloadhs kvinnoförakt", i Hufvudstadsbladet 21.11.1975

¹⁶⁾ Kihlman 1975, s 24 f.

¹⁷⁾ Kihlman 1979, s 26 f.

¹⁸⁾ Kihlman 1979, s 101 f.

¹⁹⁾ Kihlman 1979, s 112 f.

²⁰⁾ cf Kihlman 1975, s 101 f.: "Plötsligt reste hon sig upp, ställde sig med ryggen mot publiken och benen en smula isär och började sakta dra upp hermelinbrämet över stjärten. Hon hade en mycket vacker vit stjärt med avlånga skinkor, som pumpor. Så vände hon sig långsamt om, sträckte ut armarna samtidigt som bäddjackan långsamt gled av och föll till golvet. Hon var helnaken nu, härtofsen mellan låren var gyllengrå. Slut på första akten. Ny musik, andra akten och lite fränare tag. Hennes kropp var oerhört vacker, slank och fast, bröstet ganska små men runda och elastiska. Bröstvårtorna lyste skära som små vildrosor. Hon smekte dem med händerna. Hon fortsatte att smeka sin kropp. Hon hade en skinnfäll på golvet på vilken hon föll ner på knä, låren nu mycket vitt åtskilda. Hon började långsamt och omsorgsfullt massera sin fitta medan hon sakta lutade kroppen alltmer bakåt tills hon låg på rygg på skinnfällerna, fortfarande med benen krökta under sig. Då särade hon åt blygdläpparna med fingrarna, mycket varsamt och noggrant, gled med pekfingret över klitoris, man kunde höra att hennes andning blev tyngre, var det möjligt att hon gjorde detta för sitt eget höga nöjets skull? Plötsligt saxade hon upp med benen, elegant och skickligt, det var rena akrobatiken, hon lyfte dem rätt uppåt, tätt intill varandra, vristerna raka som på en balettdansös, skinkorna hårt sammantryckta. Sedan slappnade hon av, öppnade sig långsamt och raffinerat, som en blomma, som en havsanemon, och vi satt där andlösa och stirrade rätt in i hennes sköna arkipelag av korallröda och brunaktiga krateröar."